

Comentariul operei Alexandru Lapusneanul scrisa de Costache Negruzzi - prima parte

In proza, autoritatea lui Costache Negruzzi este absoluta: este un inceput si o culme. El a facut o opera durabila de pionierat Negruzzi este intemeietorul prozei artistice modeme.

Primele trei cicluri (Amintiri de junete, Fragmente istorice, Negru pe alb - Scrisori la un prieten) ale volumului selectiv 'Pacatele tineretelor' (1857) sunt ocupate de proza. Ciclul "Amintiri de junete" cuprinde schita "Cum am invatat romaneste" si nuvelele romantice: "Zoe" si "O alungare de cai". In ciclul al doilea sunt cuprinse scrieri inspirate din cronicile si legendele Moldovei: "Aprodul Purice", primul poem eroic in literatura romana "Alexandru Lapusneanul", "Sobieski si romanii", "Regele Poloniei si domnul Moldovei". Cu "Negru pe alb" - Scrisori la un prieten, cuprinzand 32 de scrisori publicate intre 1837-1855, scriitorul inaugureaza un nou gen in literatura noastra genul epistolar.

Cu fiziologiile sale (Fiziologia provincialului, Un poet necunoscut, Lumanarica), Negruzzi impune, inaintea lui M Kogalniceanu, N. Filimon, I. Ghica, specia in literatura romana. Nuvela "Alexandru Lapusneanul" este piesa de rezistenta a "Fragmentelor istorice". Ea ramane un model inca neegalat al nuvelei istorice romanesti.

Publicata in primul numar al "Daciei literare" (1840), imediat dupa celebra Introductie (veritabil program al romantismului romanesc), nuvela a fost considerata ca o ilustrare creatoare a programului enuntat de Kogalniceanu.

Subiectul nuvelei are ca punct de pornire cronica lui Grigore Ureche, Letopisetul Tarii Moldovei", si anume fragmentele referitoare la cea de-a doua domnie a lui Alexandru Lapusneanu. Desi se foloseste de vechii cronicari, Grigore Ureche si Miron Costin, Negruzzi nu ramane intru totul fidel adevarului istoric. La Ureche se afla in nuce trasaturile sangeroase ale eroului si ale epocii. Scriitorul schimba destinul unor personaje (Motoc, Veverita, Spancioc), asa cum cereau necesitatile conflictului, intr-o compozitie densa si echilibrata.

Tema nuvelei este politica de ingradire a marii boierimi de catre domnitor. Numai prin existenta unei autoritati centrale a fost posibila consolidarea a statului feudal unitar.

Intr-o naratiune concentrata invaluita intr-o atmosfera arhaica Negruzzi evoca figura cumplita stranie, a domnitorului.